

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 180
din 02.03.2016

Dosar nr: 624/2015

Petiția nr: 6768/20.10.2015

Petentă: Asociația Civică pentru Demnitate în Europa

Reclamată: Instituția Primarului orașului Cristuru Secuiesc

Obiect: editarea unei publicații doar în limba maghiară

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și sediul petentei

1.1.1. Asociația Civică pentru Demnitate în Europa, Aleea Avântului nr. 2, bl. 23, sc. A, ap. 6, et. 1, Sfântu Gheorghe, județul Covasna;

I. 2. Numele și sediul reclamatei

1.2.1. Instituția Primarului orașului Cristuru Secuiesc, Str. Libertății nr. 9, Cristuru Secuiesc, județul Harghita.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petentul consideră discriminatorie editarea unei publicații doar în limba maghiară de către autoritatea publică locală reclamată.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile au fost citate (filele 15-16 din dosar) pentru data de 24.11.2015 la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare C.N.C.D.).

3.3. La audierea din 24.11.2015 părțile nu s-au prezentat.

3.4. Punctul de vedere al reclamatei s-a comunicat către petentă, fiind solicitate concluzii scrise (fila 23 din dosar).

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentului

4.1.1. Petiția înregistrată la C.N.C.D. cu **nr. 6768/20.10.2015** (filele 1-3 din dosar) consideră discriminatorie editarea unei publicații („**Keresztúri Kisváros**”) doar în limba maghiară de către partea reclamată.

A depus înscrieri la dosar (filele 4-14 din dosar).

4.1.2. Prin concluziile scrise, înregistrate la C.N.C.D. cu nr. 60/07.01.2016 (filele 24-25 din dosar) petenta menține cele arătate anterior.

4.2. Susținerile reclamatei

4.2.1. Prin adresa înregistrată la C.N.C.D. cu **nr. 7463/24.11.2015** (filele 17-19, al doilea exemplar filele 20-22) reclamata arată următoarele aspecte relevante:

- petenta nu face referire la un drept atins, dreptul de a citi ziarul nu există;
- publicația nu este a autorității locale;
- informațiile sunt oferite oricui solicită și în limba română;
- oricine poate scrie în limba română în respectiva publicație;
- petenta nu a solicitat informații de la partea reclamată.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Colegiul director constată că publicația „**Keresztúri Kisváros**” este editată de autoritatea publică locală reclamată, doar în limba maghiară. Editorul apare sub titlul ziarului: „*Székelykeresztúr Város Önkormányzatának ingyenes, havi kiadványa*” (fila 7 din dosar), dar și domeniul keresztur.ro, unde este publicat, este deținut de partea reclamată (fila 26 din dosar).

5.2. **Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturilor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**) la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

5.3. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

5.4. În conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „*trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă*”. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

5.5. Colegiul director constată că, privind accesul la informațiile de interes public, reclamata a creat o diferență între persoanele cunoscătoare de limbă maghiară, care — pe lângă alte mijloace de acces (cerere adresată către partea reclamată, căutare pe pagina de internet) — au la dispoziție și o publicați gratuită lunară, și persoanele care nu cunosc limba maghiară și care nu au acces la această modalitate de informare.

5.6. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu. Se poate invoca orice criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

5.7. Criteriul diferențierii este cel lingvistic, legătura de cauzalitate fiind evidentă și arătată la pct. 5.6.

5.8. O faptă poate fi considerată discriminatorie dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională. Nu este nevoie ca un drept să fie total înlăturat, pentru constatarea discriminării este suficient ca dreptul să fie restrâns.

5.9. Colegiul director constată că dreptul atins este cel de a beneficia de informații de interes public din partea unei autorități publice, în condiții de egalitate.

5.10. C.N.C.D., prin cazuistica sa, a arătat că orice comunică o autoritate publică, reprezintă informație de interes public. Astfel, spre exemplu, a amendat Instituția Primarului municipiului Tîrgu Mureș pentru netraducerea tuturor informațiilor postate de către autoritatea publică locală și în limba maghiară, populație care are o pondere de peste 20% din populația locală. Instanța de judecată a menținut această hotărâre a C.N.C.D., susținând astfel argumentația.

5.11. Astfel referitor la obiectul petiției se constată restrângerea dreptului de acces la informații de interes public, în condiții de egalitate.

5.12. În concluzie, editarea unei publicați doar în limba maghiară de către autoritatea publică locală reclamată reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000**, întrucât creează o deosebire, restricție, preferință, pe bază de limbă, care are ca efect restrângerea folosinței, în condiții de egalitate, a dreptului de acces la informați de interes public.

5.13. Conform art. 10 din **O.G. nr. 137/2000**: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauza prin: [...]*”

h) *refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități*”.

5.14. Colegiul director, prin cazuistica sa, a arătat în mod repetat că prin refuz nu trebuie să se înțeleagă doar un refuz explicit, exprimat față de o cerere; refuzul poate fi și tacit. Ori în momentul în care o autoritate publică editează o publicație proprie, din bani publici, fără să țină cont de limba vorbită de beneficiari, în mod evident se realizează un refuz tacit de a lua în considerare nevoile întregii comunități.

5.15. Art. 26 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: „*Contravențiunile prevăzute la art. 2 alin. (5) și (7), art. 5-8, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, art. 13 alin. (1), art. 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.*”

5.16. Privind stabilirea amenzii contravenționale trebuie ținut cont de următoarele:

- discriminarea a vizat un grup de persoane;
- discriminarea a fost produsă de o autoritate publică care are obligații legale clare de protejarea drepturilor cetățenilor;

- petenta a utilizat ea însăși un limbaj discriminator și suburban la adresa reclamatei prin concluzii scrise, susținând că „*deși reprezintă o autoritate publică a Statului Român, nu a Ungariei Mari, domnul primar R E are evidente curențe de exprimare în limba oficială de stat, limba română, singura de altfel. Argumentele invocate de domnia sa în apărare nu are nicidecum temei juridic și sunt... stupide*”, solicitând să se constate „*disprețul fără margini al Primarului din Cristuru Secuiesc pentru limba oficială de stat*”;

- nu a fost exprimat un interes local al cetățenilor care nu cunosc limba maghiară privind existența unei publicații bilingve, interes care, după cum afirmă reclamata, ar fi fost ascultat;

- sunt extrem de puține informații de interes public care apar în săptămânal.

5.17. Având în vedere aceste aspecte, Colegiul director aplică sancțiunea de avertisment contravențional în conformitate cu prevederile **O.G. nr. 2/2001**, art. 5 alin. 2 lit. a), art. 6 și art. 7.

5.18. Recomandă reclamatului să remedieze situația prin editarea unei publicații bilingve cu informații de interes public în termen de 3 luni de la data la care prezenta hotărâre rămâne executorie.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu 7 voturi pentru și 1 vot împotriva ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Editarea unei publicații doar în limba maghiară de către autoritatea publică locală reclamată reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 10 lit. h) din **O.G. nr. 137/2000**;

2. Aplică sancțiunea de avertisment contravențional în conformitate cu prevederile **O.G. nr. 2/2001**, art. 5 alin. 2 lit. a), art. 6 și art. 7;

3. Recomandă reclamatului să remedieze situația prin editarea unei publicații bilingve cu informații de interes public în termen de 3 luni de la data la care prezenta hotărâre rămâne executorie;

4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 10.03.2016

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G.**

Opinie separată exprimată de Asztalos Csaba Ferenc:

În dezacord cu opinia majoritară, consider că fapta părții reclamate de a edita publicația „**Keresztúri Kisváros**” exclusiv în limba maghiară nu constituie discriminare, dimpotrivă vine să răspundă obligațiilor asumate de România prin Constituția României, prin tratatele și convențiile internaționale la care este parte, privind asigurarea protecției drepturilor minorităților naționale.

Astfel, prin art. 6 alin. (1) din Constituția României, „statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase”.

În speță, sunt incidente și următoarele convenții:

- art. 5 din Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, ratificată de România în luna aprilie 1995, prin Legea nr. 33/1995,
 1. "Părțile **se angajează să promoveze condițiile de natură să permită persoanelor aparținând minorităților naționale să-și mențină și să-și dezvolte cultura, precum și să-și păstreze elementele esențiale ale identității lor, respectiv religia, limba, tradițiile și patrimoniul lor cultural.**
 2. Fără a se aduce atingere măsurilor luate în cadrul politicii lor generale de integrare, părțile **se vor abține** de la orice politică ori **practică** având drept scop asimilarea persoanelor aparținând minorităților naționale împotriva voinței acestora și vor proteja aceste persoane împotriva oricărei acțiuni vizând o astfel de asimilare."
- Cartea europeană a limbilor regionale sau minoritare, adoptată la Strasbourg la 5 noiembrie 1992 ratificată prin Legea nr. 282 din 24 octombrie 2007.

La nivelul legilor subsecvente Constituției și convențiilor internaționale la care România este parte, sunt aplicabile prevederile din Legea nr. 500/2004 privind folosirea limbii române în locuri, relații și instituții publice, după cum urmează:

Art. 1. (2) Orice text scris sau vorbit într-o limbă străină, indiferent de dimensiuni, având caracter de interes public, trebuie să fie însoțit de traducerea sau de adaptarea în limba română.

Art. 2. În sensul prezentei legi, prin text cu caracter de interes public se înțelege orice text care, în cadrul unor atribuții de serviciu, este afișat, expus, difuzat sau rostit în locuri publice ori prin mijloace de informare în masă, având ca scop aducerea la cunoștința publicului a unei denumiri, a unei informații sau a unui mesaj, cu **conținut direct ori indirect publicitar.**

Art. 5. Nu fac obiectul prezentei legi:

c) publicațiile redactate integral sau parțial în limbi străine, inclusiv cele ale minorităților naționale;

e) emisiunile de radiodifuziune transmise în limbile minorităților naționale;

f) emisiunile de televiziune transmise, în direct, în limbile minorităților naționale;

i) enunțurile rezultate din situațiile reglementate de actele normative privind drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale de a-și păstra, dezvolta și exprima identitatea lor lingvistică;

După cum reiese și din art. 5 pct. 1. al Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, **limba constituie una dintre elementele esențiale ale identității persoanelor aparținând minorităților naționale.** Asigurarea utilizării limbii materne constituie una dintre cele mai importante garanții pentru păstrarea identității etnice a cetățenilor români aparținând minorității maghiare.

Art. 5 pct. c) din Legea nr. 500/2004 privind folosirea limbii române în locuri, relații și instituții publice exceptează în mod expres de la obligativitatea traducerii în limba română **”publicațiile redactate integral sau parțial în limbi srtăine, inclusiv cele ale minorităților naționale” – adică cele redactate în limba minorităților naționale.** Textul de lege nu face distincție între publicații editate de persoane juridice de drept public sau de drept privat, în cazul nostru, excepția aplicându-se și primăriei, ca autoritate publică locală.

Mai mult, potrivit jurisprudenței în domeniu, atunci când instanța de judecată a fost chemată să se pronunțe asupra obligativității traducerii paginilor de internet a prefecturilor și în limba maghiară, judecătorii au distins între informații de interes public care se afișează din oficiu și cele care se oferă la cerere, potrivit art. 5 din Legea 544/2001.

Or, în speță informațiile publice care se comunică din oficiu sunt postate pe pagina de internet a petentei (a se vedea Decizia nr. 5572/05.06.2013 a Înaltei Curți de Casație și Justiție).

A obliga traducerea unei publicații lunare din limba minorității maghiare în limba română, pe considerentul că ar conține informații de interes public în general, constituie introducerea unui dublu standard în privința definirii noțiunii de informație de interes public ce se transmite din oficiu, respectiv ce se transmite la cerere. Astfel, când suntem în prezența obligației de a comunica în limba oficială a statului, toate informațiile sunt de interes public și comportă obligația de traducere iar atunci când analizăm obligația de a comunica informațiile publice și în limba minorităților naționale se face distincție între informații de interes public care se publică din oficiu și cele care se publică la cerere. Această interpretare încalcă principiul accesului în condiții egale la informații publice pe criteriul de limbă.

Publicația lunară editată în limba maghiară consemnează activitățile culturale, educaționale și religioase ale comunității, care este majoritar maghiară. Această practică constituie o modalitate efectivă de păstrare, dezvoltare și exprimare a identității etnice minoritare.

Publicația lunară finanțată de partea reclamată nu aduce atingere dreptului cetățenilor români nevorbitori de limbă maghiară în privința accesului în condiții de egalitate la informații de interes public, așa cum sunt ele definite în Legea nr. 544/2001. Aceste informații sunt disponibile pe pagina de internet a instituției, parte reclamată.

Partea reclamată poate fi obligată la editarea unei publicații în limba română, mai ales dacă există cerere din partea comunității locale. O astfel de publicație nu trebuie să fie o traducere în oglindă a publicației editate în limba maghiară, ci mai degrabă o publicație care exprimă viața de zi cu zi a comunității române și cea maghiare.

Condiționarea utilizării limbii materne de utilizarea (traducerea) în oglindă a mesajului în limba oficială a statului este una excesivă, care are ca efect împiedicarea finanțării și editării unor publicații în limba cetățenilor români aparținând minorității naționale maghiare. Efectul urmărit de petent/ă este tocmai împiedicarea utilizării limbii materne în comunitățile

majoritar locuite de maghiari, în condițiile în care petentul/a nu-și are domiciliul și nici sediul în localitatea respectivă (având în vedere organizația și reprezentanții acesteia).

Această realitate, o astfel de condiție, nu a existat nici măcar în perioada regimului comunist, când autoritățile au editat ziare în limba maghiară fără a se impune traducerea lor simultană în limba română.

Red. Asztalos Csaba Ferenc

Verificat SCSRP